

೫. ಶಿಕ್ಷಣದ ಆದರ್ಶಗಳ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳು ಮತ್ತು ಮಿತಿಗಳು

ತತ್ತ್ವ-ಅನುಷ್ಠಾನಗಳ ನಡುವಿನ ಕಂದರ

ಶಿಕ್ಷಣದ ತಾತ್ವಿಕ ನಿರೀಕ್ಷೆಗಳಿಗೂ ಅನುಷ್ಠಾನಕ್ಕೂ ನಡುವೆ ಇರುವ ದೊಡ್ಡ ಕಂದಕದ ಬಗ್ಗೆ ಮತ್ತಷ್ಟು ಚಿಂತನೆ ಅಗತ್ಯ. ಅನುಷ್ಠಾನ ಶಿಕ್ಷಣ ಬಹಳ ಕಾಲದಿಂದಲೂ ತನ್ನ ತಾತ್ವಿಕ ನೆಲೆಗಳಿಂದ ದೂರವಾಗಿ ಅಂತರವನ್ನು ಕಾಯ್ದುಕೊಂಡೇ ಬಂದಿದೆ. ಹಾಗೆ ನೋಡಿದರೆ ಎತ್ತರದ ಆದರ್ಶಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುವ ಯಾವುದೇ ಅಧ್ಯಯನದ ಶಾಖೆ ತನ್ನ ತಾತ್ವಿಕ ನೆಲೆಗಳಿಂದ ಸಂಬಂಧಗಳನ್ನು ಕಳಚಿಕೊಂಡು 'ಪ್ರಾಕ್ಟಿಕಲ್' ಎಂದು ಯಾವುದನ್ನು ಕರೆಯುತ್ತೇವೆಯೋ ಆ ಸ್ತರಕ್ಕೆ ಇಳಿದುಬಿಡುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ಆದರ್ಶಗಳು ಅನುಷ್ಠಾನ ಸಾಧ್ಯವಲ್ಲದ ತತ್ತ್ವಗಳನ್ನೇ ಪ್ರಧಾನವಾಗಿ ಒಳಗೊಂಡಿದ್ದರೆ ಆಗ ಅನುಷ್ಠಾನ ಸಾಧ್ಯವಾದದ್ದು, ಎಂದರೆ ಪ್ರಾಕ್ಟಿಕಲ್ ಆಗಿರುವುದು ಯಾವಾಗಲೂ ತನ್ನ ತಾತ್ವಿಕ ನೆಲೆಗಳಿಗೆ ವಿಮುಖವಾಗಿ ಚಲಿಸಬೇಕಾದ್ದು ಅನಿವಾರ್ಯ.

ಹೀಗೆ ಶಿಕ್ಷಣದಂತಹ ಒಂದು ಶಾಖೆ ತನ್ನೆಲ್ಲಾ ಆದರ್ಶಗಳನ್ನು ಕೈಗೆಟುಕದ ಎತ್ತರದಲ್ಲಿ ಸ್ಥಾಪಿಸಿಬಿಟ್ಟರೆ ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ಶಿಕ್ಷಣ ಈ ಆದರ್ಶಗಳಿಂದ ದೂರ ನಿಲ್ಲಬೇಕಾದ್ದು ಅನಿವಾರ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ಹಾಗಾಗಿ ನಾವು ಶಿಕ್ಷಣಕ್ಕೆ ಅನುಷ್ಠಾನಸಾಧ್ಯ ಆದರ್ಶಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಬೇಕು. ಇದರ ಅರ್ಥ ಕೇವಲ ತಾತ್ವಿಕ ನೆಲೆಗಳಿಗೆ ಸೀಮಿತವಾಗಬಹುದಾದ ಶಿಕ್ಷಣದ ಆದರ್ಶಗಳ ಹುಡುಕಾಟವನ್ನು ಎಲ್ಲರೂ ಈ ಕೂಡಲೆ ನಿಲ್ಲಿಸಬೇಕು ಎಂದೇನೂ ಅಲ್ಲ. ವಾಸ್ತವ ನೆಲೆಗಳಿಗೆ ನೇರವಾಗಿ ಸಂಬಂಧಪಡುವ ಶಿಕ್ಷಣದ ಆದರ್ಶಗಳನ್ನು ಕ್ಷೇತ್ರದಲ್ಲಿ ದುಡಿಯುತ್ತಿರುವ ನಾವು ಕೆಲವರಾದರೂ ಸ್ಫುಟವಾಗಿ ಗುರುತಿಸಬೇಕು. ವೃತ್ತಿನಿರತ ಅಧ್ಯಾಪಕರಿಗೆ ಅಥವಾ ಭಾವೀ ಶಿಕ್ಷಕರಿಗೆ ಈ ಅನುಷ್ಠಾನಸಾಧ್ಯ ಶಿಕ್ಷಣದ ತಾತ್ವಿಕ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಪರಿಚಯ ಮಾಡಿಕೊಡಬೇಕು. ಸ್ವಾಮಿ ವಿವೇಕಾನಂದರ, ರವೀಂದ್ರನಾಥ ಟ್ಯಾಗೂರ್ ಹಾಗೂ ಗಾಂಧೀಜಿಯವರ ಶಿಕ್ಷಣದ ಆಶಯಗಳು ಇಂದು ನಮ್ಮ ಕಣ್ಣೆದುರಿಗೆ ಇವೆ.

ಸ್ವಾಮಿ ವಿವೇಕಾನಂದರ ಈ ಹೇಳಿಕೆಗಳನ್ನು ಗಮನಿಸಿ.

೧. ಶಿಕ್ಷಣ ಎಂಬುದು ಮನುಷ್ಯನಲ್ಲಿ ಈಗಾಗಲೇ ಅಂತರ್ಗತವಾಗಿರುವ ಪರಿಪೂರ್ಣತೆಯ ಅಭಿವ್ಯಕ್ತಿ. ಆದ್ದರಿಂದ ಅಧ್ಯಾಪಕನ ಏಕಮಾತ್ರ ಕರ್ತವ್ಯವೆಂದರೆ ..... ಈ ದಾರಿಯಲ್ಲಿ ಬರುವ ಎಲ್ಲಾ ಅಡಚಣೆಗಳನ್ನು ತೆಗೆಯುವುದು.
೨. ಶಿಕ್ಷಣ ಎಂಬುದು ಕೊನೆಯಿಲ್ಲದ ಮಾಹಿತಿಯನ್ನು ಮೆದುಳಿನಲ್ಲಿ ತುಂಬುವುದಲ್ಲ. ಈ ಮಾಹಿತಿ ಮೆದುಳಿನಲ್ಲಿ ಕುಳಿತು ಜೀವನಪರ್ಯಂತ ಅರಗದೆ ದೊಂಬಿ ಎಬ್ಬಿಸುತ್ತದೆ; ಜೀವನ ಕಟ್ಟುವ, ಮಾನವನನ್ನು ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡುವ, ಶೀಲವನ್ನು ಕೊಡುವ ಭಾವನೆಗಳನ್ನು ಅಂತರ್ಗತ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲು ನೆರವಾಗುವ ತರಭೇತಿ ನಮಗೆ ಬೇಕು.
೩. ಅನ್ಯರ ವಿಚಾರಗಳನ್ನು ವಿದೇಶಿ ಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಗಟ್ಟಿಮಾಡಿ ಮೆದುಳಿಗೆ ತುಂಬಿಕೊಂಡು ಕೆಲವು ವಿಶ್ವವಿದ್ಯಾನಿಲಯದ ಡಿಗ್ರಿಗಳನ್ನು ಪಡೆದುಕೊಂಡಾಕ್ಷಣ ನಿಮ್ಮನ್ನು ನೀವೇ ವಿದ್ಯಾವಂತರು ಎಂದು ಭಾವಿಸುವಿರೇನು? ಇದು ಶಿಕ್ಷಣವೇ? ಇದರ ಗುರಿ ಗುಮಾಸ್ತ ಅಥವಾ ವಕೀಲನಾಗುವುದಲ್ಲದೆ ಮತ್ತೇನಿದೆ? ಹೆಚ್ಚೆಂದರೆ ಡೆಪ್ಯೂಟಿ ಮ್ಯಾಜಿಸ್ಟ್ರೇಟ್ ಆಗುವುದು, ಎಂದರೆ ಮತ್ತೊಂದು ಬಗೆಯ ಗುಮಾಸ್ತನಾಗುವುದು. ಇದರಿಂದ ನಿಮಗಾಗಲೀ ನಿಮ್ಮ ದೇಶಕ್ಕಾಗಲೀ ಆದ ಪ್ರಯೋಜನವೇನು?
೪. ನಾವು ಯಾವುದನ್ನು ಮನುಷ್ಯ ಅರಿತಿದ್ದಾನೆ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೇವೋ ಅದನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟವಾದ ಮನಃಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ಪರಿಭಾಷೆಯಲ್ಲಿ ಹೇಳುವುದಾದರೆ ಅದು ಅವನು 'ಕಂಡುಕೊಂಡದ್ದು' ಅಥವಾ ಈಗಾಗಲೇ ಇರುವ ಜ್ಞಾನದ ಮೇಲೆ ಇದ್ದ ಹೊದಿಕೆಯನ್ನು ತೆರೆದದ್ದು. ಯಾವುದನ್ನು ಮನುಷ್ಯ ಕಲಿತ ಎಂದು ಹೇಳುತ್ತೇವೆಯೋ ಅವೆಲ್ಲ ಅವನು ತನ್ನೊಳಗೇ ಆಡಗಿದ್ದ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಮುಚ್ಚಿದ್ದ ತೆರೆಯನ್ನು ಸರಿಸುವುದರ ಮೂಲಕ ಕಂಡುಹಿಡಿದಿದ್ದು; ಯಾವ ಆತ್ಮ ಅನನ್ಯ ಜ್ಞಾನದ ಗಣಿಯೋ ಅದರ ಮೇಲಿದ್ದ ಹೊದಿಕೆಯನ್ನು ತೆರೆಯುವುದರ ಮೂಲಕ ಕಂಡುಹಿಡಿದದ್ದು.

ಶಿಕ್ಷಣ ಕುರಿತು ಈ ಹೇಳಿಕೆಗಳಲ್ಲಿನ ಸಿದ್ಧಾಂತ ಮತ್ತು ವಾಸ್ತವಿಕ ನೆಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಅವುಗಳನ್ನು ಅನ್ವಯಿಸುವ ವಿಧಾನ - ಇವುಗಳನ್ನು ಕುರಿತು ಚರ್ಚಿಸಬೇಕು. 'ಜೀವನವನ್ನು ಕಟ್ಟುವ, ಮಾನವ ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡುವ, ಶೀಲವನ್ನು ಕೊಡುವ' ಶಿಕ್ಷಣ ಎಂದು ಸ್ವಾಮಿ ವಿವೇಕಾನಂದರು ಯಾವುದನ್ನು ಹೇಳುತ್ತಾರೆ? ಅದನ್ನು ಕೊಡುವ ಬಗೆ ಹೇಗೆ? ಇದರ ಬಗ್ಗೆ ಹೊಸ ಸೈದ್ಧಾಂತಿಕ ಪ್ರತಿಪಾದನೆಗಳ ಬದಲು ಅಧ್ಯಾಪಕನಿಗೆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟವಾದ, ತರಗತಿಯ ಸಂವಹನದಲ್ಲಿ ಸಾಧ್ಯವಾಗುವ ಸ್ಪಷ್ಟ ನಿರ್ದೇಶನಗಳನ್ನು ನಾವು ಕೊಡಲು ಸಾಧ್ಯವೆ? ಈ ಸವಾಲುಗಳ ಕುರಿತು ವೈಜ್ಞಾನಿಕವಾಗಿ ನಾವು

ಸಂಶೋಧನೆಗಳನ್ನು ನಡೆಸಿದ್ದೇವೆಯೇ? ಮಕ್ಕಳು ಏನನ್ನು ಕಲಿಯುತ್ತಾರೆ, ಹೇಗೆ ಕಲಿಯುತ್ತಾರೆ ಎಂಬ ಬಗ್ಗೆ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ದೇಶಗಳಲ್ಲಿ ಸಾಕಷ್ಟು ಸಂಶೋಧನೆಗಳಾಗಿವೆ. ಇವುಗಳನ್ನು ನಮ್ಮ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಗೆ ಅಳವಡಿಸಿಕೊಳ್ಳುವ ಪ್ರಯತ್ನ ಮಾಡಿದ್ದೇವೆಯೇ? ನಾವು ಕೇವಲ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳ ಮೇಲೆ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳನ್ನು ಹೇಳುತ್ತ ಹಿಂದಿನವರು ಹೇಳಿದ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳನ್ನೇ ಅಲ್ಲಿ ಇಲ್ಲಿ ಪ್ರಕಟಿಸುತ್ತ ಮಂತ್ರದಿಂದ ಮಾವಿನಕಾಯಿ ಉದುರುತ್ತದೆ ಎಂಬ ನಂಬಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಬದುಕು ಸಾಗಿಸುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಇಂದಿನ ದಿನಗಳಲ್ಲಿ ವಸ್ತುನಿಷ್ಠತೆಯನ್ನು ಅರಿಯಲಾರದ ಎರಡನೇ ದರ್ಜೆಯ 'ನಾಗರಿಕ'ರಿಂದ ಈ ದೇಶ ತುಂಬಿಹೋಗಿದೆ, ಅನೈತಿಕತೆ ತಾಂಡವಾಡುತ್ತಿದೆ. ನೈತಿಕತೆ ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕತೆಗಳು ನಮ್ಮ ದೇಶದ ಮೂಲ ಬಂಡವಾಳ ಎಂದು ಘೋಷಿಸುವ ನಾವು ಬದಲಾದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯಲ್ಲಿ ಏಕಾಏಕಿ ವಸ್ತುಲಾಭವನ್ನುಳಿದು ಈ ಬದುಕಿಗೆ ಬೇರಾವ ಅರ್ಥವೂ, ಗುರಿಯೂ ಇಲ್ಲ ಎಂಬಂತೆ ನಡೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಿದ್ದೇವೆ. ಹಾಗೆ ನೋಡಿದರೆ ವಿದೇಶಿಯರು ಜೀವನದ ಕೆಲವು ಆದರ್ಶಗಳಿಗಾದರೂ ಒಂದು ಬದ್ಧತೆಯನ್ನು ತೋರುತ್ತಾರೆ. ಸಮಯಪ್ರಜ್ಞೆಯ ವಿಷಯವೇ ಆಗಿರಬಹುದು ಅಥವಾ ಯಾರಿಗಾದರೂ ಕೊಟ್ಟ ಆಶ್ವಾಸನೆಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ಅನುಷ್ಠಾನ ದೂರವಾದ ವಿಷಯವಾಗಿರಬಹುದು. ನಮ್ಮ ಇಂದಿನ ಅಧಃಪತನಕ್ಕೆ ನಾವು ನಮ್ಮ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳಿಂದ ಕೂಡಿದ ಈ ಶಿಕ್ಷಣವನ್ನೇ ಗುರಿಮಾಡಬೇಕು. ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳು ಆಚರಣೆಯ ಮೌಲ್ಯಗಳಾಗಿ ಬದುಕಿಗೆ ಒದಗಿಬರಬೇಕಾದರೆ ಕೆಲವು ಮೂಲಭೂತ ವಿಧಿವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಶಿಕ್ಷಣದ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಯಲ್ಲಿ ಗುರುತಿಸಬೇಕು. ಈ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳು ಪುನಃ ಕೇವಲ ಹೊಸ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳಿಗೆ ನಮ್ಮನ್ನು ಕೊಂಡೊಯ್ಯದೆ ಪ್ರಾಯೋಗಿಕ ವಿಧಾನಗಳ ಅನ್ವೇಷಣೆಗೆ ದಾರಿ ಮಾಡಿಕೊಡಬೇಕು. ಮಕ್ಕಳ ಮನಃಶಾಸ್ತ್ರೀಯ ವಿಚಾರಗಳು ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಸಿದ್ಧಾಂತಗಳಿಗಿಂತ ಪ್ರಮುಖವಾಗುತ್ತವೆ. ಮಕ್ಕಳ-ಅಧ್ಯಾಪಕರ ನಡುವೆ ನಡೆಯುವ ಸಂವಹನದಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಸ್ಪಷ್ಟವಾದ ರೀತಿ ನೀತಿಗಳನ್ನು ಗುರುತಿಸಿ ಆಚರಣೆಗೆ ತರುವ ಮುಖಾಂತರ ನಾವು ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಅಪೇಕ್ಷಿತ ಬದಲಾವಣೆಗಳನ್ನು ತರಲು ಸಾಧ್ಯ. ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಸಂಶೋಧಕರು ಈ ಸಂಬಂಧವಾಗಿ ಅನೇಕ ಸಂಶೋಧನೆಗಳನ್ನು ಕೈಗೊಂಡಿದ್ದಾರೆ. ಇವು ಭಾರತೀಯ ಮನಸ್ಸಿಗೆ ಅತ್ಯಂತ ವಾಚ್ಯವಾದ ಪ್ರಕ್ರಿಯೆಗಳಂತೆ ಕಾಣಬಹುದು. ಆದರೂ ಇದು ಬಹಳ ಮುಖ್ಯ ಎಂದು ನಾವು ಪ್ರಾಯೋಗಿಕವಾಗಿ ಕಂಡುಕೊಳ್ಳಬಹುದು.

ಅನುಷ್ಠಾನದ ನೆಲೆಯಲ್ಲಿ ಸ್ವಲ್ಪ ಕಷ್ಟ ಎನ್ನಿಸಬಹುದಾದ ಕೆಲವೊಂದು ಆದರ್ಶಗಳನ್ನು ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯರೂ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸಿದ್ದಾರೆ. ರೋಸೊ ಮಹಾಶಯನ ಪ್ರಕಾರ ಮಗುವಿಗೆ ಯಾರೂ ಏನನ್ನೂ ಹೇಳಿಕೊಡಬಾರದು. ಅದು ಅದರ ಸ್ವಭಾವದ ಅನ್ವಯ ಪ್ರಕೃತಿಯಿಂದಲೇ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಕಲಿಯಬೇಕು. ಮೊದಲ ಹಂತದ ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಾದರೂ ಮಗು ಪುಸ್ತಕದಿಂದ ದೂರ ಉಳಿಯುವುದು ಮುಖ್ಯ ಎಂಬುದು ರೋಸೋನ ಅಭಿಪ್ರಾಯ. 'ಛಾಂದೋಗ್ಯ

ಉಪನಿಷತ್ತಿನಲ್ಲಿ ಬರುವ ಸತ್ಯಕಾಮ ಜಾಬಾಲಿಯ ಕಥೆಯಲ್ಲೂ ಇಂತಹ ಒಂದು ನಿರ್ದರ್ಶನ ಇದೆ. ಸತ್ಯಕಾಮ ಹಸುಗಳನ್ನು ಮೇಯಿಸುತ್ತಾ ಒಬ್ಬನೇ ಪ್ರಕೃತಿಯೊಡನೆ ಒಂದಾಗಿರುತ್ತಾನೆ. ಪ್ರಕೃತಿ ಅವನಿಗೆ ಜಡವೆನಿಸದೆ ಅವನೊಡನೆ ಮಾತನಾಡತೊಡಗುತ್ತದೆ. ತನ್ನ ರಹಸ್ಯವನ್ನೆಲ್ಲಾ ಬಿಟ್ಟುಕೊಡುತ್ತದೆ. ಅವನಿಗೆ ಜ್ಞಾನ ದೊರೆಯುತ್ತದೆ. ಸತ್ಯಕಾಮ ಪ್ರಕೃತಿಯಿಂದಲೇ ಎಲ್ಲವನ್ನೂ ಕಲಿಯುತ್ತಾನೆ.

ಅಸ್ತಿತ್ವವಾದಿಗಳು ಯಾವುದೇ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕವಾದ ವಸ್ತುನಿಷ್ಠ ಸತ್ಯವನ್ನಾಗಲಿ, ಅತೀತವನ್ನು ಕುರಿತಾದ ಅಥವಾ ಜ್ಞಾನಮೀಮಾಂಸೆ ಕುರಿತಾದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆಗಳನ್ನಾಗಲಿ ಒಪ್ಪುವುದಿಲ್ಲ. ಜೊತೆಗೆ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕವಾದ ನೀತಿಯ ಅಸ್ತಿತ್ವವನ್ನು ಒಪ್ಪದೆ ಪ್ರತಿಯೊಬ್ಬನೂ ಒಳಗಿನ ದನಿಯನ್ನು ಆಲಿಸಿ ತಾನೇ ಕಂಡುಕೊಂಡ ನಿಲುವಿಗೆ ಬದ್ಧನಾಗಿರಬೇಕು ಎಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತಾರೆ.

ಒಂದು ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಚಿಂತನೆಗೂ ಭಾರತೀಯ ಚಿಂತನೆಗೂ ಒಂದು ಮೂಲಭೂತ ವ್ಯತ್ಯಾಸವಿದೆ. ನಮ್ಮ ದೇಸೀ ಚಿಂತನೆಯ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳಲು ನಾವು ಈ ಎರಡರ ನಡುವೆ ಇರುವ ವ್ಯತ್ಯಾಸವನ್ನು ಗುರುತಿಸಬೇಕು. ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಚಿಂತಕರು ಮನುಷ್ಯನ ಆಂತರಿಕ ಸ್ವರೂಪಕ್ಕಿಂತ ಅವನು ಕಲಿಯುವ ಕೌಶಲಗಳ ಕಡೆ ಗಮನವಿಡುತ್ತಾರೆ. ಈ ಕೌಶಲಗಳನ್ನು ಕಲಿಯುವ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯ ಸ್ವಭಾವದಲ್ಲಿ ಬದಲಾವಣೆಗಳಾಗಬೇಕಾಗುತ್ತದೆ. ಇದನ್ನು ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಚಿಂತನೆ ಒಪ್ಪುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಈ ಆಂತರಿಕ ಬದಲಾವಣೆಯ ಹಿಂದೆ ಮನುಷ್ಯ ಮೂಲಭೂತವಾಗಿ ಬದಲಾಗಬೇಕು, ಅವನೊಳಗೆ ಅವನನ್ನೇ ಆಳುವ ಶಕ್ತಿಗಳು ಮನೆಮಾಡಿವೆ, ಅವುಗಳನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಣಕ್ಕೆ ತಂದು ತಾನೆ ತನ್ನ ಯಜಮಾನನಾಗಬೇಕು ಎಂಬಂತಹ ನಿರೀಕ್ಷೆ ಇಲ್ಲ. 'ಸ್ವಾಮಿ' ಎಂಬ ಪದ ಯಾರು ತನ್ನನ್ನು ತಾನು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ನಿಯಂತ್ರಣಕ್ಕೆ ತಂದುಕೊಂಡಿದ್ದಾನೋ ಅವನಿಗೆ ಸಲ್ಲುವ ಬಿರುದು. "ಮನೆಯೊಳಗೆ ಮನೆಯೊಡೆಯ"ನಿರುವುದು ಈ ಅರ್ಥದಲ್ಲಿ. ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಶಕ್ತಿಗಳ ಹೊರತಾಗಿಯೂ ಯಾವುದೊಂದು ಸ್ವಾಮಿತ್ವದ ಸಾಧ್ಯತೆ ನಮ್ಮೊಳಗಿದೆಯೋ ಅದೇ 'ಮನೆಯೊಡೆಯ'. ಈ ಸಾಧ್ಯತೆಯನ್ನು ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಚಿಂತನೆ ಗುರುತಿಸುವುದಿಲ್ಲ, ಬದಲಾಗಿ 'ಸರ್' ಆಗುವ ಸಾಧ್ಯತೆಯನ್ನು ಮಾತ್ರ ಗುರುತಿಸುತ್ತದೆ. 'ಸರ್' ಆಗುವ ಮೂಲಕ ಇತರರಿಗಿಂತ ಎತ್ತರದಲ್ಲಿದ್ದು, ಇತರರನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಣದಲ್ಲಿಡುವ ನಿರೀಕ್ಷೆಯೇ ಇಲ್ಲಿ ಹೆಚ್ಚು. ತಾಂತ್ರಿಕ ಪ್ರಗತಿಯನ್ನೇ ಮುಂದುಮಾಡಿ ವಿಸ್ತರಿಸುತ್ತಿರುವ ಜಾಗತೀಕರಣದ ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ 'ಸರ್' ಆಗುವುದೇ ಜೀವನದ ಪರಮಗುರಿಯಾಗಿದೆ. ನನ್ನನ್ನೇ ನಾನು ನಿಯಂತ್ರಣ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವುದಕ್ಕೂ, ಸದಾಕಾಲವೂ ಇತರರನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಣಮಾಡುವ ಮನಸ್ಸಿನ ಸ್ವಭಾವಕ್ಕೂ ಇರುವ ವ್ಯತ್ಯಾಸವೇ 'ಸ್ವಾಮಿ' ಮತ್ತು 'ಸರ್' ಆಶಯಗಳ ನಡುವೆ ಇರುವ ವ್ಯತ್ಯಾಸ.

ಮನುಷ್ಯ ಸ್ವಭಾವ ಪ್ರಕೃತಿಯೊಡನೆ ಸಾಧಿಸುವ ಏಕತೆಯಿಂದಾಗಿ ವಿಶ್ವಕುಟುಂಬಿಯಾಗುವ ಉದ್ದೇಶವನ್ನು ಮತ್ತು ಇದು ವೈಯಕ್ತಿಕ ನೆಲೆಗಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಒಂದು ಅನುಭವವಾಗುವುದನ್ನು ಭಾರತೀಯ ಚಿಂತನೆ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುತ್ತದೆ. ವೇದಮಂತ್ರಗಳಲ್ಲಿ ಈ ತಾದಾತ್ಮ್ಯ ಅದ್ಭುತ ಆಯಾಮಗಳಿಗೆ ಚಿಮ್ಮುತ್ತದೆ. ಈ ಪ್ರಕೃತಿ ಆರಾಧನೆಯಲ್ಲಿ ಮನುಷ್ಯ ಸಾಧಿಸಿದ ಹೆಚ್ಚುಗಾರಿಕೆ ಪ್ರಕೃತಿಯನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಣ ಮಾಡುವಂತಹದ್ದಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕೆ ತಲೆಬಾಗುವ ಒಂದು ಶರಣಾಗತಿಯ ಧನ್ಯತಾ ಭಾವವಿದೆ. ದುರದೃಷ್ಟವೆಂದರೆ ವಿಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಜಾಗತೀಕರಣದ ತಾಂತ್ರಿಕ ಪ್ರಗತಿ ಪ್ರಕೃತಿಯನ್ನು ನಿಯಂತ್ರಿಸುವ ಅನುಕೂಲ ದೃಷ್ಟಿಕೋನದಿಂದ ಮಾತ್ರ ನೋಡುವ ಒಂದು ವಿನಾಶಕಾರಿ ನಿಲುವನ್ನು ತಂದುಕೊಟ್ಟಿದೆ. “ಯೂರೋಸೆಂಟ್ರಿಕ್” ಚಿಂತನೆಗಳು ಭಾರತೀಯ ವಲಯಗಳಲ್ಲೂ ಹೆಚ್ಚಾಗುತ್ತಿರುವ ಈಗಿನ ಕಾಲದಲ್ಲಿ “ಯೂರೋಕಿಡ್” ಶಾಲೆಗಳು ತಲೆಯೆತ್ತುತ್ತಿವೆ. ಯಾರಿಗೂ ಭಾರತೀಯರಾಗುವ ತವಕವಿಲ್ಲ, ಯೂರೋಪಿಯನ್ನರಾಗುವ ಬಯಕೆ! ಆರ್ಥಿಕವಾಗಿ ಗೆಲ್ಲುವ ಮಾದರಿಗಳನ್ನು ಆರಾಧಿಸುತ್ತ ಅನುಕರಣೆ ಮಾಡುವ ಜಾಡ್ಯ ಜಗತ್ತಿನಾದ್ಯಂತ ಹಬ್ಬುತ್ತಿದೆ. ಪರಿಣಾಮವಾಗಿ ತತ್ವ-ಅನುಷ್ಠಾನಗಳ ನಡುವೆ ಬಿರುಕು ವಿಸ್ತರಿಸುತ್ತಲೇ ಇದೆ. ಜಾಗತೀಕರಣದ ಅಲೆಯನ್ನು ಎದುರಿಸಿ ನಿಲ್ಲಬಲ್ಲ ಶಕ್ತಿಯನ್ನು ಈ ಯಾವ ತತ್ವಸಿದ್ಧಾಂತಗಳಿಂದಲೂ ಮನುಕುಲ ಪಡೆಯುವ ಸಾಧ್ಯತೆ ಇಲ್ಲವೇನೋ ಎನ್ನಿಸುತ್ತಿದೆ.

ಸ್ವಯಂ ಕಲಿಕೆ ಮತ್ತು ಮಾರ್ಗದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ಕಲಿಕೆ

ಶಿಕ್ಷಣದ ತಾತ್ವಿಕ ನೆಲೆಗಳು ಆದರ್ಶಪ್ರಾಯವಾಗಿದ್ದು ಸ್ವಯಂಕಲಿಕೆಗೆ ಪ್ರಧಾನ್ಯವನ್ನು ನೀಡುತ್ತವೆ. ವ್ಯಕ್ತಿವಿಶಿಷ್ಟ ಗ್ರಹಿಕೆ ಸರಾಸರಿ ಗ್ರಹಿಕೆಗಿಂತ ಬೇರೆಯಾಗಿರುವುದು ಅನಿವಾರ್ಯ. ಹಾಗಾಗಿ ಸ್ವಯಂಕಲಿಕೆಗೆ ತನ್ನದೇ ಪ್ರಾಧಾನ್ಯವಿದೆ. ವಿಶೇಷ ಸಂದರ್ಭಗಳಲ್ಲಿ ಹೊಸ ತಾತ್ವಿಕ ನಿಲುವುಗಳನ್ನು ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುವಾಗ ಅಥವಾ ವಿಜ್ಞಾನದ ಗುರುತ್ವಾಕರ್ಷಣೆಯಂತಹ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ವಿಷಯಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಾಗ ವ್ಯಕ್ತಿವಿಶಿಷ್ಟ ಗ್ರಹಿಕೆ ಬಹಳ ಮುಖ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ. ನ್ಯೂಟನ್ ಒಬ್ಬನೇ ಗುರುತ್ವಾಕರ್ಷಣೆ ಕುರಿತು ಭಿನ್ನವಾಗಿ ಯೋಚಿಸಿದ. ಆದರೆ ಸರ್ವೇ ಸಾಮಾನ್ಯ ವಿಷಯಗಳಾದ ಶಾಲಾಮಟ್ಟದ ವಿಜ್ಞಾನ, ಗಣಿತ ಮುಂತಾದವುಗಳನ್ನು ಕಲಿಯುವಾಗ ಅನುಭವಿ ವ್ಯಕ್ತಿಯ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ಕಲಿಯುವುದು ಉತ್ತಮ. ಈ ಸಂಬಂಧವಾಗಿ ಸ್ವಯಂ ಕಲಿಕೆ ಹಾಗೂ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನದ ಕಲಿಕೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಸಂಶೋಧನೆ ಏನು ಹೇಳುತ್ತದೆ ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಯುವುದು ಉಪಯುಕ್ತ. ಒಂದು ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಮಾರ್ಗದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ಉಂಟಾದ ಕಲಿಕೆ ಹೆಚ್ಚುಕಾಲ ಮಕ್ಕಳ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಉಳಿಯುತ್ತದೆ ಎಂಬುದು ಈ ಸಂಶೋಧನೆಯಿಂದ ಕಂಡುಬಂದ ಸಂಗತಿ. ಒಂದು ವಿಜ್ಞಾನದ ಪ್ರಯೋಗವನ್ನೇ ಆಗಲಿ ಅಥವಾ ಗಣಿತದ ಸಮೀಕರಣವನ್ನೇ ಆಗಲಿ ಮಕ್ಕಳು ಪ್ರಯೋಗಮಾಡಿ ತಾವೇ ಕಲಿತರೂ ಆ ವಿದ್ಯಮಾನಗಳ ಇನ್ನಿತರ ಮಗ್ಗಲುಗಳನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಅರ್ಥಮಾಡಿ ಕೊಳ್ಳಬೇಕಾದರೆ ಅಥವಾ ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದು ಆನ್ವಯಿಕ

ಜ್ಞಾನವಾಗಬೇಕಾದರೆ ಆ ಬಗ್ಗೆ ಒಂದು ಮಾರ್ಗದರ್ಶನದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುವ ಚರ್ಚೆ ಅಗತ್ಯವಾಗುತ್ತದೆ ಎಂದು ಇತ್ತೀಚಿನ ಸಂಶೋಧನೆಗಳು ತಿಳಿಸುತ್ತವೆ.

ಮಿದುಳು ಮತ್ತು ಕಲಿಕೆ

ಮಿದುಳಿನ ಅಧ್ಯಯನ ಮುಂದುವರಿದಂತೆ ಮಕ್ಕಳ ಕಲಿಕೆಯ ಬಗ್ಗೆ, ಕಲಿಕಾ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅನೇಕ ಹೊಸ ತಿಳುವಳಿಕೆಗಳು ಮೂಡಿವೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಮಿದುಳಿನ ಯಾವ ಯಾವ ಭಾಗಗಳು ಯಾವ ಯಾವ ಕಲಿಕೆಗೆ ಕಾರಣವಾಗಿವೆ ಎಂದು ಈಗ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು ಕಂಡುಹಿಡಿದಿದ್ದಾರೆ. ವಾಸನೆಯನ್ನು ಗ್ರಹಿಸಲು, ಮಾತನಾಡಲು, ರುಚಿ ನೋಡಲು ಹೀಗೆ ಇಂದ್ರಿಯಗ್ರಹಣಕ್ಕೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಂತೆ ಮಿದುಳಿನಲ್ಲಿ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಸ್ಥಾನ ಇರುವುದನ್ನು ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳು ಕಂಡು ಹಿಡಿದಿದ್ದಾರೆ. ಹಾಗೆಯೇ ಮಗು ಕಲಿಯುವಾಗ ಮಿದುಳಿನಲ್ಲಿ ಏನೆಲ್ಲ ಕ್ರಿಯೆಗಳು ನಡೆಯುತ್ತವೆ ಎಂಬ ಬಗ್ಗೆಯೂ ಸಾಕಷ್ಟು ತಿಳುವಳಿಕೆ ಇದೆ. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ನೆನಪಿನ ಶಕ್ತಿಯ ಹಿಂದೆ ಇರುವ ಭೌತಿಕ ವಿದ್ಯಮಾನಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಇತ್ತೀಚಿನ ಸಂಶೋಧನೆಗಳು ಬೆಳಕು ಚೆಲ್ಲುತ್ತವೆ. ಆಗತಾನೆ ಹುಟ್ಟಿದ ಮಗುವಿನ ಮಿದುಳಿನಲ್ಲಿ ನೂರು ಬಿಲಿಯನ್ (ನೂರು ಶತಕೋಟಿ) ನರಕೋಶಗಳಿರುತ್ತವೆ. ಮಗು ಹುಟ್ಟಿದ ನಂತರ ಇವುಗಳಲ್ಲಿ ಕೆಲವು ಸಾಯುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಉಳಿದದ್ದು ಮಿದುಳಿನ ಕೆಲಸಕ್ಕೆ ಸಾಕು. ಜೀವನಪರ್ಯಂತ ದೇಹದ ಇತರ ಭಾಗಗಳಲ್ಲಿ ಜೀವಕೋಶಗಳ ಸಂಖ್ಯೆ ವೃದ್ಧಿಯಾಗುತ್ತದೆ. ಹಾಗಾಗಿ ಆರು ಅಡಿ ಎತ್ತರದ ದೇಹ ಬೆಳೆಯಲು ಸಾಧ್ಯ. ಆದರೆ ಮಿದುಳಿನಲ್ಲಿ ಮಾತ್ರ ಒಂದೇ ಒಂದು ಹೊಸ ನರಕೋಶವೂ ಹುಟ್ಟುವುದಿಲ್ಲ. ಇರುವ ನರಕೋಶಗಳೇ ತಮ್ಮ ರೆಂಬೆಕೊಂಬೆಯಂತಹ ಕವಲುಗಳಿಂದ ಒಂದು ಮತ್ತೊಂದನ್ನು ಕೂಡಿಕೊಂಡು ವಿಶಿಷ್ಟವಾದ ನರಜಾಲವನ್ನು ರಚಿಸುತ್ತವೆ. ಆದರೆ ಮಿದುಳಿನಲ್ಲಿರುವ 'ಹಿಪ್ಪೋಕ್ಯಾಂಪಸ್' ಎಂಬ ಸಣ್ಣ ಭಾಗ ಇದಕ್ಕೆ ಅಪವಾದ. ಈ ಭಾಗದಲ್ಲಿ ನೆನಪಿನ ಕ್ರಿಯೆಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟಂತೆ ಹೊಸ ನರಕೋಶಗಳು ಹುಟ್ಟುತ್ತಲೇ ಇರುತ್ತವೆ. ಹೀಗೆ ಉತ್ಪತ್ತಿಯಾದ ನೆನಪಿನ ನರಕೋಶಗಳು ತಾತ್ಕಾಲಿಕ ನೆನಪಿನ ಶಕ್ತಿಯಾಗಿ ನಮ್ಮ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಉಳಿಯುತ್ತವೆ. ಆ ನಂತರ ನೆನಪನ್ನು ಹೊತ್ತ ಈ ಹೊಸ ನರಕೋಶಗಳು ಮಿದುಳಿನ ನಿಯೋಕಾರ್ಟೆಕ್ಸ್ ಎಂಬ ಭಾಗಕ್ಕೆ ಹೋಗಿ ಅಲ್ಲಿ ಶಾಶ್ವತ ನೆನಪಾಗಿ ಸೇರಿಕೊಳ್ಳುತ್ತವೆ. ಹೀಗೆ ನಾವು ಕ್ಷಿಪ್ಪವಾದ ಮಿದುಳಿನ ವಿದ್ಯಮಾನವನ್ನು ಸರಳೀಕರಿಸಿ ವಿವರಿಸಬಹುದು. ಮಕ್ಕಳ ಕಲಿಕೆಯ ದೃಷ್ಟಿಯಿಂದ ನಾವು ಗಮನಿಸಬೇಕಾದದ್ದು ಯಾವುದೆಂದರೆ ಮಗುವಿನ ಕಲಿಕೆಯ ಸಮಯದಲ್ಲಿ ಹಿಪ್ಪೋಕ್ಯಾಂಪಸ್ ಭಾಗ ನೆನಪಿಗೆ ಸಂಬಂಧಪಟ್ಟ ನರಕೋಶಗಳನ್ನು ಉತ್ಪತ್ತಿ ಮಾಡುತ್ತಲೇ ಇರುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಈ ನರಕೋಶಗಳ ಉತ್ಪಾದನೆಗೂ ಮಗು ಪಡೆಯುವ ನೆನಪಿನ ಶಕ್ತಿಗೂ ಸಂಬಂಧವಿದೆ. ಒಂದು ವೇಳೆ ಹಿಪ್ಪೋಕ್ಯಾಂಪಸ್ ನರಕೋಶಗಳನ್ನು ಉತ್ಪತ್ತಿ ಮಾಡದೆ ಇದ್ದರೆ?

ಇಂದಿನ ಮೆದುಳು ಸಂಶೋಧನೆ ಈ ಸಾಧ್ಯತೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಬೆಳಕು ಚೆಲ್ಲುತ್ತದೆ. ತರಗತಿಗಳಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳನ್ನು ಬಹಳವಾದ ಒತ್ತಡಕ್ಕೆ, ಆತಂಕಕ್ಕೆ ಒಳಪಡಿಸಿದರೆ ಈ ಒತ್ತಡದಿಂದಾಗಿ ಗ್ಲೂಕೋಕಾರ್ಟಿಕಾಯ್ಡ್ ಎಂಬ ರಾಸಾಯನಿಕ ಉತ್ಪತ್ತಿಯಾಗುತ್ತದೆ ಮತ್ತು ಈ ರಾಸಾಯನಿಕವು ಹಿಪೊಕ್ಯಾಂಪಸ್‌ನಲ್ಲಿ ನರಕೋಶಗಳ ಉತ್ಪಾದನೆಯನ್ನು ತಡೆಯುತ್ತದೆ. ಹೀಗೆ ತೀವ್ರ ಒತ್ತಡಕ್ಕೆ ಸಿಲುಕಿದ ಮಗು ಪಾಠಪ್ರವಚನಗಳನ್ನು ನೆನಪಿಡಲಾರದೆ ಕಲಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಹಿಂದೆ ಉಳಿದುಬಿಡುತ್ತದೆ. ಪ್ರೀತಿಯಿಂದ ಪಾಠ ಹೇಳಿ ಕೊಡಬೇಕು, ತರಗತಿಯ ವಾತಾವರಣ ಶಾಂತಿ ನೆಮ್ಮದಿಯನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸುವಂತಿರಬೇಕು ಎಂಬ ನಿರೀಕ್ಷೆ ಸರ್ವೇಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಎಲ್ಲ ಅಧ್ಯಾಪಕರಲ್ಲೂ ಇರುತ್ತದೆ. ಆದರೆ ಈ ನಿರೀಕ್ಷೆಗೆ ಭೌತಿಕವಾಗಿ ಗುರುತಿಸಬಹುದಾದ ಕಾರಣಗಳಿವೆ ಎಂದು ನಮ್ಮ ಅಧ್ಯಾಪಕರಿಗೆ ತಿಳಿದಿರುವುದಿಲ್ಲ. ಆದ್ದರಿಂದ ತಾವು ಊಹಿಸುವ ಈ ತಾತ್ವಿಕ ನಿಲುವಿನ ಬಗ್ಗೆ ಅಧ್ಯಾಪಕರು ತಮ್ಮದೇ ಒತ್ತಡಗಳ ಕಾರಣದಿಂದಾಗಿ ಶ್ರದ್ಧೆ ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುತ್ತಾರೆ. ಆದರೆ ತಮ್ಮ ಈ ಮಗುವಿನ ಪರವಾದ ಕಾಳಜಿಗಳಿಗೆ ಮೇಲೆ ತಿಳಿಸಿದಂತಹ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಕಾರಣಗಳಿವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಅಧ್ಯಾಪಕರು ಮನಗಂಡಾಗ, ಇದೊಂದು ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಸತ್ಯ ಎಂದು ಅವರಿಗೆ ಮನವರಿಕೆ ಮಾಡಿಕೊಟ್ಟಾಗ ತಮ್ಮ ನಂಬಿಕೆಗಳ ಮೇಲೆ ಅವರಿಗೆ ಅಪಾರ ಶ್ರದ್ಧೆ ಮೂಡುತ್ತದೆ.

ವಿಜ್ಞಾನ ಮತ್ತು ಸಂಸ್ಕೃತಿ

ಕಣ್ಣಿಗೆ ಕಾಣುವ ಮತ್ತು ಕಾಣದ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಸತ್ಯಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಶ್ರದ್ಧೆಯನ್ನು ಹುಟ್ಟಿಸುವುದೇ ವಿಜ್ಞಾನ ಪಾಠಗಳ ಪ್ರಮುಖ ಉದ್ದೇಶವಾಗಿರಬೇಕು. ಚಾರಿತ್ರಿಕವಾಗಿ ವಿಜ್ಞಾನಪ್ರಧಾನವಾದ ಸಮಾಜವನ್ನು ಕಟ್ಟಿಕೊಂಡಿರುವ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯರಿಗೆ ತಮ್ಮ ವಿಜ್ಞಾನದ ಆವಿಷ್ಕಾರಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಆಳವಾದ ನಂಬಿಕೆ ಇದೆ. ಅಲ್ಲದೆ ಈ ನಂಬಿಕೆ ಶ್ರದ್ಧೆಗಳು ಅವರ ನಿತ್ಯ ಜೀವನದ ಅವಿಭಾಜ್ಯ ಅಂಗವಾಗಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತವೆ. ಈ ನಂಬಿಕೆ ಹುಟ್ಟಿರುವುದಕ್ಕೆ ಕಾರಣ ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯರೆಲ್ಲರಿಗೂ ವಿಜ್ಞಾನದ ಪರಿಕಲ್ಪನೆ, ಅರ್ಥವ್ಯಾಪ್ತಿಗಳು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ತಿಳಿದಿದೆ ಎಂದೇನೂ ಅಲ್ಲ. ಆದರೆ ವಿಜ್ಞಾನ ಹೀಗೆ ಹೇಳುತ್ತದೆ ಎಂದಾದರೆ ಸಾಕು. ಅವರಿಗೆ ಆ ಬಗ್ಗೆ ಶ್ರದ್ಧೆ ಮೂಡಿ ಅದು ಅವರ ಸಮೂಹ ನಡವಳಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಸಹಜವಾಗಿ ಕಂಡುಬರುತ್ತದೆ. ಇದು ವಿಜ್ಞಾನ ಅವರ ಸಂಸ್ಕೃತಿಯ ಭಾಗವಾಗಿರುವುದನ್ನು ನಿರ್ಮಿವಾದವಾಗಿ ತೋರಿಸುತ್ತದೆ.

ವಿಜ್ಞಾನವಿಮುಖವಾದ ಸರಾಸರಿ ಭಾರತೀಯ ಮನಸ್ಸು ಈ ಬಗೆಯ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಚಿಂತನೆಗಳು ದಿನನಿತ್ಯದ ಬದುಕಿನಲ್ಲಿ ಅನ್ವಯವಾಗುತ್ತವೆ ಎಂಬುದನ್ನು ಮನಗಾಣುವುದೇ ಇಲ್ಲ. ಈ ವಿಜ್ಞಾನವಿಮುಖತೆಗೆ ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಕಾರಣಗಳಿವೆ ಎಂದು ಪ್ರೊ. ಕೃಷ್ಣಕುಮಾರ್ ಭಾವಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅವರ ಪ್ರಕಾರ ಭಾರತ ತನ್ನನ್ನು ತಾನು ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯ ಸಂಸ್ಕೃತಿಗೆ ತೆರೆದುಕೊಂಡದ್ದು ವಸಾಹತುಶಾಹಿ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ. ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಭಾರತೀಯ ಮನಸ್ಸು ವಸಾಹತುಶಾಹಿಗೆ ಸ್ವಾಭಾವಿಕವಾಗಿಯೇ ತೋರಬಹುದಾದ ತಿರಸ್ಕಾರ

ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯಮೂಲದ ವಿಜ್ಞಾನಕ್ಕೂ ಅನ್ವಯವಾಗಿಬಿಟ್ಟಿತು. ಹಾಗಾಗಿ ಭಾರತೀಯ ಮನಸ್ಸು ಸಾರಾಸಗಟಾಗಿ ವಿಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ವಿಮುಖವಾದ ಸ್ವಭಾವವನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡಿತು. ವಿಜ್ಞಾನ ಎಂಬುದು 'ವಿದೇಶೀ ವಿರೋಧ' (Xenophobia)ದ ಭಾಗವಾಗಿ ಭಾರತೀಯ ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿ ಬೇರೂರಿ ಇಡೀ ಒಂದು ಜನಸಮುದಾಯ ವಿಜ್ಞಾನವನ್ನು ಗಂಭೀರವಾಗಿ ತೆಗೆದುಕೊಳ್ಳಲೇ ಇಲ್ಲ. ಒಂದು ಹೆಜ್ಜೆ ಮುಂದೆ ಹೋಗಿ ಹೇಳಬೇಕೆಂದರೆ ವಿಜ್ಞಾನವಿರೋಧಿ ಭಾವನೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಸಿಕೊಂಡಿತು. ಆದರೆ ಇಂತಹದೇ ಒಂದು ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಜಪಾನ್ ನಮ್ಮಂತೆ ಆಗಲಿಲ್ಲ ಎಂದು ಬಾರನ್ ಎಂಬ ತಜ್ಞ ಭಾವಿಸುತ್ತಾನೆ. ಜಪಾನೀಯರು ತಮ್ಮತನವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳದೆ ವಿಜ್ಞಾನವನ್ನು ತಮ್ಮದಾಗಿಸಿಕೊಂಡರು. ಮೇಲ್ನೋಟಕ್ಕೆ ಸಮಂಜಸವಾಗಿ ಕಾಣುವ ಈ ವಿಚಾರಸರಣಿಯನ್ನು ತೀವ್ರ ವಿಮರ್ಶೆಗೆ ಗುರಿಪಡಿಸಬೇಕೆಂಬುದೂ ನಿಜ.

ಮೌಲ್ಯ ಮತ್ತು ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಮನಸ್ಸು

ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಮನೋಭಾವನೆಯನ್ನು ರೂಢಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದು ಎಂದರೆ ಹಿಂದಿನ ಎಲ್ಲಾ ಪರಂಪರಾನುಗತ ನಂಬಿಕೆಗಳಿಂದ ಬಿಡಿಸಿಕೊಂಡು ಏಕಾಏಕಿ ಆಧುನಿಕವಾಗುವುದು ಎಂದು ಭಾವಿಸುವವರೇ ಹೆಚ್ಚು. ವಿಜ್ಞಾನ-ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ತರುವ ಆಧುನಿಕತೆಯ ಜೊತೆಜೊತೆಗೇ ಮೌಲ್ಯರಹಿತವಾದ ಒಂದು ಸ್ವೇಚ್ಛಾಚಾರದ ಮನೋಭಾವನೆ ರೂಢಿಸಿಕೊಳ್ಳುವವರೇ ಹೆಚ್ಚು. ಆದರೆ ನಿಜವಾದ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಮನಸ್ಸು ಮೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ಗೊಡ್ಡುನಂಬಿಕೆಗಳ ಮೇಲೆ ಕಟ್ಟುವ ಬದಲು ವೈಚಾರಿಕ ನೆಲೆಗಳ ಸಮರ್ಥನೆಯನ್ನು ಅರಸುತ್ತದೆ. ಮೌಲ್ಯವಿಲ್ಲದ ಬದುಕು ವೈಜ್ಞಾನಿಕವೂ ಅಲ್ಲ ಎಂದು ನಿಜವಾದ ವಿಜ್ಞಾನಿಗಳಿಗೆ ತಿಳಿದಿರುತ್ತದೆ. ಇಂತಹ ಮೌಲ್ಯವಂತ ವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಮನೋಧರ್ಮದ ಜನ ಪೂರ್ವಪಶ್ಚಿಮಗಳೆರಡರಲ್ಲೂ ಇದ್ದಾರೆ. ಆದರೆ ಇದೇ ಮಟ್ಟದ ವಿಚಾರಶೀಲತೆಯನ್ನು ಶ್ರೀಸಾಮಾನ್ಯರು ಇಂದಿನ ಶೈಕ್ಷಣಿಕ-ರಾಜಕೀಯ-ಆಧ್ಯಾತ್ಮಿಕ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಬೆಳೆಸಿಕೊಳ್ಳಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಇಂದಿನ ಪರಿಸರ ಇದಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾಗಿಲ್ಲ. ಹಾಗಾಗಿ ನಮ್ಮ ನಡುವಿನ ಜನಸಾಮಾನ್ಯರು ಹಿಂದಿನ ನಂಬಿಕೆ ಆಧಾರಿತ ಆಚರಣೆಗಳನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಳ್ಳುವುದರ ಜೊತೆಗೆ ವಿಜ್ಞಾನವನ್ನು ಪಡೆಯಲಾರದೆ ಕೇವಲ ಸ್ವೇಚ್ಛಾಚಾರವನ್ನು ಉಳಿಸಿಕೊಳ್ಳುವುದೇ ಹೆಚ್ಚು. ಹಾಗಾಗಿ ಸಮಾಜದಲ್ಲಿ ಮೌಲ್ಯಗಳಿಗೆ ಆಧಾರವಾಗಿ ನಿಲ್ಲಬಲ್ಲ ವಿಚಾರಶೀಲ ವ್ಯಕ್ತಿಗಳು ಅನುಸರಣೀಯ ಮಾದರಿಯಾಗಿ ನಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳಿಗೆ, ಯುವಪೀಳಿಗೆಗೆ ಕಂಡುಬರುತ್ತಿಲ್ಲ. ನಮ್ಮ ಮಕ್ಕಳು ಮೌಲ್ಯರಹಿತ ಮಾದರಿಗಳಿಂದಲೇ ತಮ್ಮ ಜೀವನದ ಪಾಠವನ್ನು ಅಪ್ರಜ್ಞಾಪೂರ್ವಕವಾಗಿ ಕಲಿಯುತ್ತಿದ್ದಾರೆ. ಬಹುಸಂಖ್ಯಾತರ ಮೌಲ್ಯರಹಿತ ನಡವಳಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಬೇರುಬಿಟ್ಟಿರುವ ಕೀಳು ಅಭಿರುಚಿಯನ್ನೇ ಜಾಗತಿಕ ಮಾರುಕಟ್ಟೆ ತನ್ನ ಬಂಡವಾಳ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದೆ. ಇಂತಹ ಪರಿಸರದಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣದ ಆದರ್ಶಗಳು ಎಂದೂ

ಕೈಗೆಟುಕದ ಎತ್ತರದಲ್ಲಿ ಬ್ರಹ್ಮಸೂತ್ರದ ಕಗ್ಗಂಟಿನಂತೆ ನಿಂತುಬಿಟ್ಟರೆ ಯಾರು ತಾನೇ ಇವುಗಳನ್ನು ಗಂಭೀರವಾಗಿ ಪರಿಗಣಿಸುತ್ತಾರೆ? ಅತಿ ಹೆಚ್ಚು ಎಂದರೆ ನಮ್ಮ ಪ್ರಶಿಕ್ಷಣಾರ್ಥಿಗಳು ಪರೀಕ್ಷೆ ಬರೆಯುವ ಸಲುವಾಗಿ ಈ ತಾತ್ವಿಕ ಅಂಶಗಳನ್ನು ಬಾಯಿಪಾಠ ಮಾಡಿ ಪರೀಕ್ಷೆಯಲ್ಲಿ ಬರೆದು ಮರೆತುಬಿಡಬಹುದಷ್ಟೆ.

ಭಾರತೀಯರ ಪಾರಂಪರಿಕ ವಿಜ್ಞಾನ

ತೀವ್ರ ಆಕ್ರಮಣಕಾರಿ ಸ್ವಭಾವವಿಲ್ಲದ ಭಾರತೀಯರು ಶತಮಾನಗಳ ಕಾಲ ಒಂದಲ್ಲ ಒಂದು ಬಗೆಯ ದಬ್ಬಾಳಿಕೆಯಲ್ಲಿ ನಲುಗಿ ಹೋಗಿರುವುದು ಚಾರಿತ್ರಿಕ ಸತ್ಯ. ಭಾರತ ಸಾವಿರಾರು ವರ್ಷಗಳ ಪರ್ಯಂತ ತನ್ನದೇ ಜ್ಞಾನಭಂಡಾರವನ್ನು, ಜ್ಞಾನಪದ್ಧತಿಗಳನ್ನು ಕಂಡುಕೊಂಡು ಅನುಸರಿಸುತ್ತ ಬಂದಿತ್ತು. ಆದರೆ ಪರಕೀಯರು ದಮನಕಾರಿ ತಂತ್ರಗಳನ್ನು ಮಾತ್ರ ಬಳಸುತ್ತಿದ್ದುದರಿಂದ ಸ್ಥಳೀಯ ಜ್ಞಾನಭಂಡಾರದ ಲಾಭವನ್ನು ಪಡೆದರೂ ಅದಕ್ಕೆ ಪ್ರತಿಯಾಗಿ ಯಾವ ಕೃತಜ್ಞತಾ ಭಾವನೆಯನ್ನೂ ಸೂಚಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ವ್ಯಾಪಾರಿಯೊಬ್ಬ ತಾನು ಪಡೆಯುತ್ತಿರುವ ವಸ್ತುವಿನ ಮಹತ್ವವನ್ನು ತಿಳಿದೂ ಅದನ್ನು ಮರೆಮಾಚುವಂತೆ ಈ ಪರಕೀಯರು ಇಲ್ಲಿಯ ಜ್ಞಾನಪದ್ಧತಿಯ ಲಾಭವನ್ನು ಪಡೆದರೂ ಅದರ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಮುಕ್ತವಾಗಿ ಅಂಗೀಕರಿಸುತ್ತಿರಲಿಲ್ಲ. ಹೀಗಾಗಿ ಭಾರತೀಯರು ತಮ್ಮಲ್ಲೇ ಇದ್ದ ಅಮೂಲ್ಯ ಜ್ಞಾನಭಂಡಾರದ ಮಹತ್ವವನ್ನು ಕಡೆಗಣಿಸಿದರು. ಜೊತೆಗೆ ತಮ್ಮ ನಡುವೆ ಅಮೂಲ್ಯವಾದದ್ದು ಯಾವುದೂ ಇಲ್ಲವೇನೋ ಎಂದೂ ಭಾವಿಸತೊಡಗಿದರು. ಹಾಗಾಗಿ ತಮ್ಮತನವನ್ನು ತೊರೆದು ಪರಕೀಯರನ್ನು ಅನುಕರಿಸುವ ಕಲೆಯನ್ನು ಕರಗತಮಾಡಿಕೊಂಡರು. ಹಾಗೆ ನೋಡಿದರೆ ಇಡೀ ಜಗತ್ತಿಗೆ ಗಣಿತದಲ್ಲಿ ಸೊನ್ನೆಯ ಕಲ್ಪನೆಯನ್ನು ಕೊಟ್ಟವರು ಭಾರತೀಯರು. ಇದೊಂದು ಅಸಾಧಾರಣ ಕೊಡುಗೆ. ಇದಲ್ಲದೆ ಖಗೋಳಶಾಸ್ತ್ರದಲ್ಲೂ ಮಹತ್ವದ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ನಮ್ಮ ಹಿಂದಿನವರು ಪಡೆದಿದ್ದರು. ಬನಾರಸ್‌ನಲ್ಲಿರುವ ಹದಿನೇಳನೇ ಶತಮಾನದಲ್ಲಿ ಕಟ್ಟಲಾಗಿದೆ ಎನ್ನುವ ಆಕಾಶ ವೀಕ್ಷಣಾಲಯ (Observatory) ಆಧುನಿಕ ವಿಜ್ಞಾನಕ್ಕೆ ಒಂದು ಸವಾಲು ಎನ್ನುವಷ್ಟರ ಮಟ್ಟಿಗೆ ನಿಖರವಾಗಿದೆ. ಅಲ್ಲಿ ಬಳಸಿರುವ ಉಪಕರಣಗಳು ಮತ್ತು ಬಳಸುವ ಪದ್ಧತಿ ನಮ್ಮದೇ ನೆಲದ ಜ್ಞಾನಪದ್ಧತಿಯಿಂದ ಹುಟ್ಟಿದ್ದಾಗಿರಬೇಕು. ಅನೇಕ ಪರಿಣಿತರು ಈ ವೀಕ್ಷಣಾಲಯ ಬಹಳ ಹಳೆಯದಿರಬೇಕೆಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತಾರೆ. ಇದಲ್ಲದೆ ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಕೆಲವು ಗುಂಪುಗಳಿಗೆ ಅಗಾಧವಾದ ಖಗೋಳಶಾಸ್ತ್ರದ ಜ್ಞಾನ ಇದ್ದುದು ದಾಖಲಾಗಿದೆ. ನಿಖರವಾಗಿ ಗ್ರಹ ನಕ್ಷತ್ರಗಳ ಸ್ಥಾನವನ್ನು ಗುರುತಿಸುವ, ಲೆಕ್ಕ ಹಾಕುವ ಇವರ ಪರಿಣತಿಗೆ ಆಧಾರವಾದರೂ ಏನು ಎಂದು ಚಿಂತಿಸಿದ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ತಜ್ಞ (ಪ್ರೊ|| ಪ್ಲೇಫೇರ್) ಇಂಟಿಗ್ರಲ್ ಕ್ಯಾಲ್ಕ್ಯುಲಸ್ ಮತ್ತು ಗುರುತ್ವಾಕರ್ಷಣೆ ನಿಯಮಗಳನ್ನು ಸರಿಯಾಗಿ ಅರ್ಥಮಾಡಿಕೊಳ್ಳದೆ ಹೀಗೆ ಆಕಾಶಕಾಯಗಳ ಖಚಿತ ಸ್ಥಾನಗಳನ್ನು

ಗುರುತಿಸಲು ಸಾಧ್ಯವಿಲ್ಲ ಎಂದು ಭಾವಿಸುತ್ತಾನೆ. ಹೀಗೆ ಲೆಕ್ಕಾಚಾರ ಹಾಕಲು ಈ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರಿಗೆ ಟ್ರಿಗ್ನಾಮೆಟ್ರಿಗೆ ಸಮನಾದ ಕ್ಯಾಲ್ಕ್ಯುಲಸ್ ಗಣಿತ ತಿಳಿದಿರಬೇಕೆಂದು ಊಹಿಸುತ್ತಾನೆ. ಪಾಶ್ಚಾತ್ಯರ ಗಣಿತ ಪದ್ಧತಿಗೆ ಈ ಜ್ಞಾನ ಸೇರಿಕೊಳ್ಳುವ ಬಹಳ ಮೊದಲೇ ಭಾರತೀಯರು ಇದನ್ನು ಹೇಗೆ ಕಂಡುಹಿಡಿದರು ಎಂಬುದು ಆಶ್ಚರ್ಯದ ಸಂಗತಿ. ಇದಲ್ಲದೆ ಗುರುಗ್ರಹದ ನಾಲ್ಕು ಪ್ರಧಾನ ಚಂದ್ರಗಳಿಗೆ ಸಂಕೇತವಾಗಿ ನಾಲ್ವರು ಹುಡುಗಿಯರು ನೃತ್ಯ ಮಾಡುವಂತೆಯೂ, ಶನಿಯ ಏಳು ಚಂದ್ರಗಳಿಗೆ ಹೊಂದುವಂತೆ ಶನಿಯ ಸುತ್ತ ಏಳು ಕೈಗಳನ್ನು ಚಿತ್ರಿಸಿರುವುದನ್ನೂ ಕಂಡು ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಖಗೋಳತಜ್ಞರು ದಂಗು ಬಡಿದು ಹೋದರು. ದಕ್ಷಿಣ ಭಾರತದ ಬ್ರಾಹ್ಮಣರ ಬಳಿ ಪ್ರಬಲವಾದ ದೂರದರ್ಶಕವೊಂದು ಇದ್ದಿರಬೇಕೆಂಬ ಅನುಮಾನ ಇವರನ್ನು ಕಾಡಿದ್ದುಂಟು. ಶನಿಯ ಆರನೇ ಚಂದ್ರವನ್ನು ಹರ್ಷಲ್ ಕಂಡು ಹಿಡಿಯುವುದಕ್ಕಿಂತ ಬಹಳ ಮೊದಲೇ ಭಾರತೀಯರು ಶನಿಯ ಏಳು ಚಂದ್ರಗಳನ್ನು ಸಾಂಕೇತಿಕವಾಗಿ ಕೈಗಳಂತೆ ಚಿತ್ರಿಸಿದ್ದು ಆಶ್ಚರ್ಯವೇ ಸರಿ. ಒಟ್ಟಿನಲ್ಲಿ ಭಾರತೀಯರು ತಮ್ಮದೇ ಜ್ಞಾನಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ್ದರು ಎಂಬುದು ನಿಸ್ಸಂಶಯ. ಗಣಿತದಲ್ಲೂ ಸಹ ತಮ್ಮದೇ ವಿಧಾನಗಳನ್ನು ಅನುಸರಿಸಿ ಅತ್ಯಾಧುನಿಕವಾದ ಇಂದಿಗೂ ಸಮಂಜಸವಾದ ಗಣಿತ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಸೃಷ್ಟಿಸಿದ್ದರು. ಆದರೆ ಭಾರತೀಯ ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಜ್ಞಾನದ ಕೊನೆಯ ಉತ್ಪನ್ನವನ್ನು ಮಾತ್ರ ಪ್ರಕಟಿಸಿ ಯಾವ ಪದ್ಧತಿಯ ಮೂಲಕ ಈ ಅಂತಿಮ ಫಲವನ್ನು ಪಡೆಯಲಾಯಿತು ಎಂಬುದನ್ನು ತಿಳಿಸಿಕೊಡುವ ಸಂಪ್ರದಾಯವೇ ಇರಲಿಲ್ಲ. ಹಾಗಾಗಿ ನಮ್ಮ ಜ್ಞಾನಪದ್ಧತಿ ಸಾರ್ವತ್ರಿಕವಾಗಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಲಭ್ಯವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಅದು ಒಂದು ಪರಂಪರೆಯಲ್ಲಿ ಕೆಲವೇ ಕುಟುಂಬಗಳು, ಕೆಲವೇ ಸಂಪ್ರದಾಯಗಳ ನಡುವೆ ಹರಿದುಬಂದಿತೇ ಹೊರತು ವ್ಯಾಪಕವಾಗಿ ವಿಕಾಸವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಅಲ್ಲದೆ ಇದೇ ಜ್ಞಾನದ ಇತರ ಅಮೂರ್ತ ಆಯಾಮಗಳನ್ನು ಅನ್ವೇಷಣೆ ಮಾಡಲಾಗಲಿಲ್ಲ. ಬೀಜಗಣಿತದಲ್ಲೂ ಸಹಾ ಭಾರತೀಯರು ಯೂರೋಪಿಯನ್ನರನ್ನು ಚಕಿತಗೊಳಿಸಿದ್ದರು.

ವೈದ್ಯಕೀಯ ಜ್ಞಾನದಲ್ಲೂ ಕೂಡ ಸ್ಥಳೀಯ ಜ್ಞಾನ ಹಾಗೂ ವೈದ್ಯಕೀಯ ಪರಂಪರೆ ಅಗಾಧವಾಗಿತ್ತು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಸಿಡುಬು ರೋಗ ಬಂದಾಗ ತಮ್ಮದೇ ಒಂದು ಕಚ್ಚಾ ಪದ್ಧತಿಯ ಇನಾಕ್ಯುಲೇಷನ್ ಅನ್ನು ಉತ್ತರ ಭಾರತದ ಜನ ಅನುಸರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಇದು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿಯೂ ಇತ್ತು. ಎಡ್ವರ್ಡ್ ಜನ್ನರ್ ಅನಂತರ ಸುಧಾರಿತ ಪದ್ಧತಿಯ ಇನಾಕ್ಯುಲೇಷನ್ ಅನ್ನು ಜಾರಿಗೆ ತಂದ. ಅವನಿಗೂ ಕೂಡ ಟರ್ಕಿ ದೇಶದಲ್ಲಿ ನಡೆಯುತ್ತಿದ್ದ ಕಚ್ಚಾ ಪದ್ಧತಿ ಸೂಚನೆ ನೀಡಿತು. ಮುಖ್ಯವಾಗಿ ನಾವು ಗಮನಿಸಬೇಕಾದದ್ದು ಏನು ಎಂದರೆ ವಸಾಹತುಶಾಹಿ ಆಳ್ವಿಕೆಗೆ ಮೊದಲು ಭಾರತೀಯರು ತಮ್ಮದೇ ಆದ ವಿಜ್ಞಾನಪದ್ಧತಿಗಳನ್ನು ಕಂಡು ಹಿಡಿದಿದ್ದರು ಎನ್ನುವುದು. ತಂತ್ರಜ್ಞಾನದ ವಿಷಯವಾಗಿ ಹೇಳಬೇಕೆಂದರೆ ಇಲ್ಲೂ ಸಹ ಸ್ಥಳೀಯ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನ ಆ ಕಾಲದ ಪ್ರಪಂಚದ ಇತರ

ಭಾಗಗಳ ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಕ್ಕಿಂತ ಚೆನ್ನಾಗಿಯೇ ಇತ್ತು. ಉದಾಹರಣೆಗೆ ಪ್ರಪಂಚದಲ್ಲೇ ಅತ್ಯುತ್ತಮವಾದ ಉಕ್ಕನ್ನು ಭಾರತೀಯರು ತಯಾರಿಸುತ್ತಿದ್ದರು. ಮಂಜುಗಡ್ಡೆಯನ್ನು ತಯಾರಿಸುವ ಕಲೆಯೂ ಭಾರತೀಯರಿಗೆ ಬಹಳ ಮೊದಲೇ ತಿಳಿದಿತ್ತು. ಆದರೆ ಅಲ್ಪಸಂಖ್ಯೆಯ ಕಸುಬುದಾರರಿಗೆ ಮಾತ್ರ ಗೊತ್ತಿದ್ದ ಈ ವಿಜ್ಞಾನ, ಗಣಿತ ಮತ್ತು ತಂತ್ರಜ್ಞಾನಗಳು ವಸಾಹತುಶಾಹಿ ಆಳ್ವಿಕೆ ತಂದ ಪಲ್ಲಟಗಳಿಂದಾಗಿ ಕಳೆದುಹೋದುವು. ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳದ ಮನೋಭಾವ ಈ ದೇಶದ ಎಲ್ಲ ಜನಾಂಗಗಳಲ್ಲೂ ಇತ್ತು. ಗಿರಿಜನರು ಇಂದಿಗೂ ಸಹ ತಮ್ಮ ಪಾರಂಪರಿಕ ಔಷಧೀಯ ಸಸ್ಯಗಳ ಬಗೆಗಿನ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಇತರರೊಡನೆ ಹಂಚಿಕೊಳ್ಳುವುದಿಲ್ಲ. ಅದಕ್ಕೆ ತಮ್ಮದೇ ಕಾರಣಗಳನ್ನು ಕೊಡುತ್ತಾರೆ. ಉತ್ಕೃಷ್ಟ ಗುಣಮಟ್ಟದ ಉಕ್ಕನ್ನು ತಯಾರಿಸುವ ಕಲೆಯನ್ನು ಕೆಲವು ಸಮುದಾಯಗಳು ಕರಗತ ಮಾಡಿಕೊಂಡಿದ್ದವು. ಈ ಕಲೆಯೂ ಹೆಚ್ಚು ಪ್ರಚಾರವಾಗಲಿಲ್ಲ. ಹಾಗಾಗಿ ನಮ್ಮದೇ ನೆಲದಲ್ಲಿ ಹುಟ್ಟಿದ ಉತ್ತಮ ಜ್ಞಾನವನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡು ಯೂರೋಪ್ ಮೂಲದ್ದೆಲ್ಲಾ ಶ್ರೇಷ್ಠ ಎಂಬ ತಿಳುವಳಿಕೆಗೆ ಇಡೀ ರಾಷ್ಟ್ರವೇ ಬಂದು ನಿಂತಿತು. ಇಂದು ಜಾಗತೀಕರಣದ ಪ್ರಭಾವ ಇದೇ ನಂಬಿಕೆಯನ್ನು ಗಟ್ಟಿಗೊಳಿಸುತ್ತಿದೆ.

ಬ್ರಿಟಿಷರ ಆಳ್ವಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಭಾರತೀಯ ಶಿಕ್ಷಣ ಪದ್ಧತಿಯೂ ಕಳೆಗುಂದಿತು. ಗಾಂಧಿಜಿಯವರ ಮಾತುಗಳಲ್ಲೇ ಈ ವಿಷಯವನ್ನು ಹೇಳುವುದಾದರೆ “ಕಳೆದ ಐವತ್ತು ಅಥವಾ ನೂರು ವರ್ಷಗಳ ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಆಳ್ವಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಭಾರತೀಯರ ಅನಕ್ಷರತೆ ಹೆಚ್ಚಾಗಿದೆ. ಇದನ್ನು ನಾನು ಯಾವ ಸಂಕೋಚವೂ ಇಲ್ಲದೆ ಹೇಳುತ್ತೇನೆ. ನಮ್ಮ ನೆಲದಲ್ಲಿ ಭದ್ರವಾಗಿ ಬೇರೂರಿದ್ದ ಶಿಕ್ಷಣ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳುವ ಮೊದಲೆ ಅದರ ಬೇರನ್ನು ಅಗೆದುಹಾಕಲಾಗಿದೆ. ಹೀಗೆ ಬೇರುಗಳಿಂದ ತೆಗೆದ ಮಣ್ಣನ್ನು ಪುನಃ ಮುಚ್ಚಿದ್ದರೆ ಒಳ್ಳೆಯದಿತ್ತು. ಆದರೆ ಅದನ್ನು ಹಾಗೆಯೇ ಬಿಡಲಾಗಿದೆ. ಶಿಕ್ಷಣ ಎಂಬ ಸುಂದರ ವೃಕ್ಷ ಒಣಗಿ ನಿಂತಿದೆ”. ಬ್ರಿಟಿಷ್ ಆಡಳಿತ ವ್ಯವಸ್ಥೆಯಿಂದ ಭಾರತ ಮತ್ತು ಬರ್ಮಾ ಎರಡರಲ್ಲೂ ಶಿಕ್ಷಣದ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗೆ ಹಾನಿಯಾಗಿದೆ ಎಂದು ಗಾಂಧೀಜಿ ಅಭಿಪ್ರಾಯಪಡುತ್ತಾರೆ.

ಈ ಸಂದರ್ಭದಲ್ಲಿ ಒಂದು ವಿಷಯವನ್ನು ಸ್ಪಷ್ಟಪಡಿಸಲು ಇಚ್ಛಿಸುತ್ತೇನೆ. ಕೆಲವು ಕಟ್ಟಾ ಭಾರತೀಯರು ಭಾರತದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ವಿಷಯಗಳಲ್ಲೂ ಪರಿಣತಿಯಿತ್ತೆಂದೂ ಮತ್ತು ಅದು ವೇದಗಳಲ್ಲೇ ಹೇಳಿದೆಯೆಂದೂ ಪ್ರತಿಪಾದಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅವರು ಪುಷ್ಪಕವಿಮಾನಗಳು, ಎಂದರೆ ರೈಟ್ ಸಹೋದರರು ಕಂಡುಹಿಡಿದಂತಹ ವಿಮಾನಗಳು ನಮ್ಮಲ್ಲೇ ಇದ್ದುವೆಂದು ವಾದಿಸುತ್ತಾರೆ. ಅಥವಾ ಚರಕ ಶುಶ್ರುತರ ಅಯುರ್ವೇದದಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲವೂ ಸಾಧ್ಯವಾಗಿತ್ತೆಂದೂ ಆದರೆ ಈಗ ಅದು ಮರೆತುಹೋಗಿದೆಯೆಂದೂ ಹೇಳುತ್ತಾರೆ. ಇವು ಅವೈಜ್ಞಾನಿಕ ಊಹೆಗಳು ಎಂಬುದನ್ನು ಮನಸ್ಸಿನಲ್ಲಿಟ್ಟುಕೊಂಡೇ ವಾಸ್ತವಾಂಶಗಳನ್ನು ಮನಗಾಣಬೇಕು.

ತನ್ನದೇ ಆದ ಶಿಕ್ಷಣ ಪದ್ಧತಿಯನ್ನು ಕಳೆದುಕೊಂಡ ಭಾರತದ ಪರಿಸ್ಥಿತಿ ಸ್ವಾತಂತ್ರ್ಯ ಬಂದು ಅರ್ಧ ಶತಮಾನ ಮೀರಿದರೂ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯನ್ನು ಸಾಧಿಸಲಿಲ್ಲ. ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಮೂಲಭೂತ ಬದಲಾವಣೆಯನ್ನು ತರಲಾಗಲಿಲ್ಲ. ಆಯೋಗಗಳ ಮೇಲೆ ಆಯೋಗಗಳನ್ನು ರಚಿಸಿ ವರದಿಗಳನ್ನು ತರಿಸಿ ರೋಗ ಎಷ್ಟು ಉಲ್ಬಣವಾಗಿದೆ ಎಂದು ಗುರುತಿಸಿದ್ದಷ್ಟೇ ಲಾಭವಾಗಿದೆ. ಇದಕ್ಕೆ ಪರಿಹಾರ ಸಾಧ್ಯ ಎಂದು ಆಲೋಚಿಸುವವರೇ ಕಂಡುಬರುತ್ತಿಲ್ಲ. ಸಮಸ್ಯೆ ಬೃಹದಾಕಾರವಾಗಿ ಬೆಳೆದಷ್ಟೂ ಪರಿಹಾರ ತನ್ನ ಸ್ವಾಭಾವಿಕ ಪಥವನ್ನು ಅನುಸರಿಸಲಿ ಎಂದು ಹೇಳಿ ಕೈಚೆಲ್ಲಿ ಕುಳಿತುಬಿಡುವ ಸ್ವಭಾವ ಸಾಮಾನ್ಯವಾಗಿ ಎಲ್ಲರಿಗೂ ಬಂದುಬಿಡುತ್ತದೆ. ನಮ್ಮ ಪರಿಸ್ಥಿತಿಯೂ ಹಾಗೆ. ಇಂದಿನ ಶಿಕ್ಷಣದಲ್ಲಿ ಆಗಬಹುದಾದ ಕ್ರಾಂತಿ ಕ್ಷಿಪ್ರ ಬದಲಾವಣೆಗಳ ಸರಣಿ ಅಲ್ಲ. ಬಹಳಕಾಲ ಎಲ್ಲರೂ ಒಟ್ಟಾಗಿ ಶ್ರಮಿಸಬೇಕಾದ ವಿಷಯ. ಮೊದಲು ಜನಸಂಖ್ಯಾ ನಿಯಂತ್ರಣ, ಪರಿಸರ ಸಂರಕ್ಷಣೆಗಳು ನಮ್ಮ ಅಭಿವೃದ್ಧಿಯ ಆದ್ಯತೆಗಳಾಗಬೇಕು. ಶಿಕ್ಷಣ ಇದಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾಗಬೇಕು. ಆರೋಗ್ಯಕರ ಜೀವನದೃಷ್ಟಿಯನ್ನು ರೂಪಿಸುವ ಮೂಲಕ ಶಿಕ್ಷಣ ನಮ್ಮ ಮೂಲಭೂತ ಸಮಸ್ಯೆಗಳಿಗೆ ಪರಿಹಾರ ಕೊಡಬಲ್ಲದು. ಇಂದು ಇಡೀ ದೇಶ ಕೆಟ್ಟ ಟ್ರಾಫಿಕ್ ಜಾಮ್‌ನಲ್ಲಿ ಸಿಕ್ಕಿಕೊಂಡಂತೆ ದಾರಿಗಾಣದೆ ಚೀರಾಡುತ್ತಿದೆ. ಯಾವುದೋ ಒಂದು ಕಗ್ಗಂಟನ್ನು ಬಿಡಿಸಿದರೆ ಉಳಿದ್ದದೆಲ್ಲಾ ಸಲೀಸಾಗಿ ಸಾಗುವಂತೆ ಶಿಕ್ಷಣದ ಕೆಲವು ಕಗ್ಗಂಟುಗಳನ್ನು ನಾವು ಸರಿಯಾಗಿ ಅರ್ಥ ಮಾಡಿಕೊಳ್ಳಲೇಬೇಕು.